

ПЪТТЕКА

СЕДМИЧЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА ДЕЦА И ЮНОШИ

ГОДИНА
IV

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ . 60 ЛВ.
ЗА ПОЛОВИНЪ ГОДИНА . 30 ЛВ.
ЗА ЧУЖБИНА 80 ЛВ.
ОТДЪЛЕНЪ БРОЙ 2 ЛВ.

Одобренъ и препоръчанъ отъ Министерство на Народното Просвѣщение съ № 19263 отъ 16 юний 1933 г.

РЕДАКТОРЪ: ПЕТКО СТОЯНОВЪ

РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ
ЦАРИЦА ИОАННА № 18
Пощ. чекова смѣтка № 1328

БРОЙ
38

Историята на Лазарило

Казвамъ се Лазаръ де Тормесъ. Следъ смъртъта на баща ми, майка ми остана въ такава беднотия, че нѣмаше съ какво да ме прехранва.

Единъ день мина покрай насъ единъ слѣпецъ, помисли, че азъ ще мога добре да го вода и ме поиска отъ майка ми. Тя се съгласи да ме даде, но го помоли да се отнася добре съ мене и добре да ме гледа, защото бѣхъ сираче. Слѣпецътъ ѝ обѣща, че ще му бѣда не слуга, а синъ, и азъ започнахъ да служа на новия си господаръ.

Следъ нѣколко дни слѣпецътъ намѣри, че въ нашия градъ Саламашка не може много да се изпросва и реши да иде другаде. Преди да тръгнемъ, отидохъ да видя мама; плакахме и двамата, тя ме благослови и ми каза: „Синко, зная, че нѣма да те видя вече; мъчи се да бѣдешъ честенъ. Отгледахъ те, дадохъ ти добъръ господаръ. Нареджай се самъ за напредъ!“

Върнахъ се при слѣпеца и излѣзохме отъ града. Близко до единъ мостъ има едно каменно животно, което много прилича на бикъ. Слѣпецътъ ми каза: „Лазаре, турни си ухото до този бикъ — ще чуешъ въ него голѣмъ шумъ!“

Азъ повѣрвахъ и допрѣхъ главата си до камъка. Тогава слѣпецътъ прострѣ ржцетъ си и така ми чукна главата въ камъка, че три дни усѣяхъ болка. Той ми каза съ смѣхъ: „Глупако! знай, че водачътъ на единъ слѣпецъ трѣбва да знае малко нѣщо повече отъ дявола!“

Стори ми се, че въ този мигъ се пробудихъ отъ детската си наивностъ и азъ си казахъ: „Този човѣкъ има право; трѣбва да си отварямъ очитъ, да пресмѣтамъ и размислямъ какъ да успѣя, защото съмъ самъ на свѣта.“

Тръгнахме на пѣтъ и слѣпецътъ започна да ме учи.

— Не мога да ти дамъ, казваше той, нито злато, нито сребро; но ще ти дамъ много съвети за въ живота.

И наистина, той умѣло ме поведе по пѣтя на живота. Не зная имаше ли на свѣта по-хѣтъръ и по-уменъ слѣпецъ отъ него. Той знаеше хиляди начини да издърпва пари и печелѣше за единъ месецъ колкото сто слѣпци за една година.

Но той бѣше толкова скѣперникъ, че щѣше да ме умори отъ гладъ, откъсваше ми най-необходимото и ако не бѣха моитѣ хитрости, до сега нѣмаше да съмъ живъ.

Той носѣше хлѣба и другата милостиня въ дисаги затворени съ желѣзна халка и ключъ, и бѣше толкова внимателенъ, тѣй добре броеше какво слага въ тѣхъ и какво вади, че никой не можеше да вземе една троха. Когато господарътъ ми биваше заетъ съ нѣщо друго, азъ разпорвахъ една страна на дисагитъ, измѣквахъ коматъ клѣбъ и запълвахъ дупката, която злиятъ слѣпецъ дѣлабаше въ стомаха ми. Но единъ день той ме хвана, когато вадѣхъ хлѣба и толкова се разсърди, че захвана да ме бие, да ми блѣска главата, да ми скубе косата. И така правѣше всѣки день.

Единъ пѣтъ гроздоберачи му дадоха единъ гроздъ. Той бѣше толкова зрѣлъ, че зърната му се ронѣха и слѣпецътъ не можеше да го тури въ дисагитъ.

Той ми каза:

— Виджъ колко съмъ добъръ, ще изадемъ този гроздъ заедно. Ще взимаме по едно зърно — едно ти, едно азъ, до като се свършатъ. По този начинъ, никой нѣма да остане излѣганъ.

Започнахме както каза той, но едва изадохме по нѣколко зърна и слѣпецътъ започна да взима две по две, като мислѣше, че и азъ правя така.

Като видѣхъ, че той наруши договора, азъ не останахъ по-долу отъ него и захванахъ да взимамъ по три зърнца.

Когато гроздето се свърши, слѣпецътъ ми каза:

— Лазаре, ти ме излѣга! Бихъ се заклелъ предъ Бога, че взимаше по три зърнца наведнѣжъ.

— Не взимахъ, казахъ азъ, но защо мислишъ така?

А хитриятъ слѣпецъ ми отговори:

— Знаешъ ли отъ де зная, че ти ядеше по три зърна наведнѣжъ? Защото нищо не каза, когато азъ ядѣхъ по две!

Азъ се засмѣхъ въ себе си и при-все че бѣхъ дете, запомнихъ умното разсѣждение на слѣпеца.

Единъ день той ми даде парче суджукъ да го опека. Тѣмко го бѣхъ полуопекѣлъ, слѣпецътъ ме прати да му купя вино отъ кръчмата. Миризмата на суджука възбуди глада ми и безъ много да мисля, азъ взехъ една малка рѣпа, която се търкаляше до огъня, извадихъ суджука отъ шиша и надѣнахъ нея. После отидохъ за вино и презъ това време изадохъ суджука.

Когато слѣпецътъ усѣти между зѣбитъ си рѣпа вмѣсто суджукъ, толкова се разпени, че щѣше да ме убие, ако не бѣха ми се притекли на помощъ.

Това ме накара да напусна господаря си.

На другия день излѣзохме изъ града да просимъ. Бѣше валѣло цѣла нощъ и продължаваше да вали. Трѣбваше да минемъ презъ едно поточе, придошло отъ дѣжда.

Азъ казахъ на слѣпеца:

— Чичо, поточето е много широко, но азъ ще те заведа на едно мѣсто, дето ще можемъ да го минемъ, безъ да си намокримъ краката.

И азъ го отведохъ право къмъ каменнитѣ стълбове, които крепѣха кѣшитъ на площада и му казахъ:

— Чичо, тука поточето е най-тѣсно. Скочи много силно, за да минешъ отъ другата страна на водата.

Слѣпецътъ се залолѣ, засили се, скочи съ всичката си сила, но блѣсна се въ каменния стълбъ, падна възнакъ полумъртавъ, съ пукната глава. Оставихъ го въ ржцетъ на хората, които затичаха около него, избѣгахъ и на другия день пристигнахъ въ Накведа.

Зарадъ грѣховетъ си срещнахъ единъ свещеникъ, на когото протегнахъ ржка. Той ме попита зная ли да върша нѣщо и като отговорихъ утвърдително, взе ме за слуга. Но попаднахъ отъ трънъ на глогъ. Свещеникътъ бѣше още по-голѣмъ скѣперникъ — слѣпецътъ, въ сравнение съ него бѣше щедъръ.

Следъ три седмици азъ толкова отслабнахъ, че едва се държехъ на краката си. Господарътъ

ми държеше всичката храна заключена въ единъ сандѣкъ. Опитавъ се да пробия дупка на сандѣка, че да мога да си взимамъ по малко храна.

Господарътъ помисли, че плѣхъ е прегризалъ сандѣка и закова дупката съ дѣсчица. Когато повторихъ този опитъ, свещеникътъ ме хвана, наби ме здраво и ми каза:

— Лазаре, отъ сега вече не си ми слуга. Търси си другъ господаръ и върви си сбогомъ, защото не мога па търпя такъвъ хитъръ слуга. Би рекълъ човѣкъ, че по-рано си служилъ у нѣкой слѣпецъ!

Той се прекръсти, като че ли виждаше дявола въ мене, влѣзе въ кѣщата си и затвори вратата.

Съ помощта на милостиви хора стигнахъ въ прочутия градъ Толедо. До като бѣхъ слабъ и болнавъ, получавахъ по-малко милостиня, но щомъ позаякнахъ, почнаха да ми казватъ: „Ти си мързеливецъ и нехранимайко. Търси си господаръ!“

— Кѣде да го намѣри, си казвахъ азъ. Освенъ ако Богъ, който създаде свѣта, ми създаде единъ господаръ за мене!

Единъ день срещнахъ единъ благородникъ, хубаво облѣченъ и хубаво въчесанъ, който вървѣше съ отмиѣрени и грациозни стѣпки. Той ме погледна, азъ сжщо го погледнахъ и той ми каза:

— Момче! Господаръ ли търсишъ? Азъ отговорихъ: „Да, господарю!“ — Тогава, върви следъ мене. Богъ е билъ милостивъ къмъ тебе, та те е турилъ на пѣтя ми.

Азъ го последвахъ, благославяйки небето, защото по дрехитъ и по вида му, изглеждаше, че той е този, отъ когото имахъ нужда.

Бѣше рано, когато го срещнахъ; той ме разходи изъ цѣлия градъ, но за голѣмо очудване мина предъ магазинитѣ безъ да се спре да купи нѣкакви провизии. Азъ си помислихъ, че той не купува нищо, защото сигурно въ кѣщи го чака готова вечеря и вървѣхъ следъ него радостно. Най-после спрѣхме предъ една кѣща и господарътъ отвори вратата. А входътъ бѣше тъменъ и тѣженъ, но вътре стаитѣ не бѣха лоши.

Господарътъ ми свали дрехата си, сгъна я грижливо, седна и ме разпита отде съмъ и какъ съмъ дошълъ въ този градъ. Разказахъ му какъвото смѣтахъ, че трѣбва да кажа и много работи премълчахъ. Но намирахъ, че по-скоро е време за ядене, отколкото за приказки. Обаче, изглеждаше, че господарътъ ми нѣма никакво желание да яде: въ стаята нѣмаше нито маса, нито столове, нито полици, нито дори сандѣкъ, като у свещеника. Кѣщата бѣше като омагьосана.

Той ми каза:

— Ами ти, момче, ялъ ли си?

— Не, отговорихъ азъ, защото още нѣмаше осемъ часа, когато ви срещнахъ.

— Добре, но азъ бѣхъ вакусилъ, при все, че бѣше рано, а съмъ свикналъ да вечерямъ късно. Та ти направи както знаешъ!

Като чухъ тия думи, щѣхъ да падна на гърба си не отъ гладъ, а отъ отчаяние; оплакахъ миналия си тежъкъ животъ и близката си смъртъ. по скрихъ мѣката си. Седнахъ въ единъ кѣтъ до вратата и извадихъ отъ джоба си нѣколко кѣса хлѣбъ, които бѣхъ получилъ като милостиня.

А той, като видѣ това, ми каза:

— Ела тука, момче, какво ядешъ?

Отидохъ при него и му показахъ хлѣба. Той взе отъ тритѣ парчета, които държехъ, най-хубавото и най-голѣмото и каза:

— Кълна се въ живота си! Какъвъ хубавъ хлѣбъ! Кѣде го намѣри? Дали е мѣсенъ съ чисти ржце?

— Не зная, казахъ азъ, за мене е много вкусно!

— Съ Божия помощъ! каза горкиятъ ми господаръ, и захпа хлѣба толкова свирѣпо, че и азъ побързахъ да сторя сжщото и изгълтамъ кѣса, който държехъ. Като изадохме хлѣба, пихме по малко вода — азъ съвсемъ малко, защото гърлото ми бѣше свито, не отъ жажда, разбира се.

После господарътъ ми си легна на дървения одъръ и ми каза да се простна до краката му.

(Следва на 3 страница)